

Spitten in de achtertuin, onderzoeksjournalistiek

Daan Appels & Stephen Friedrichs

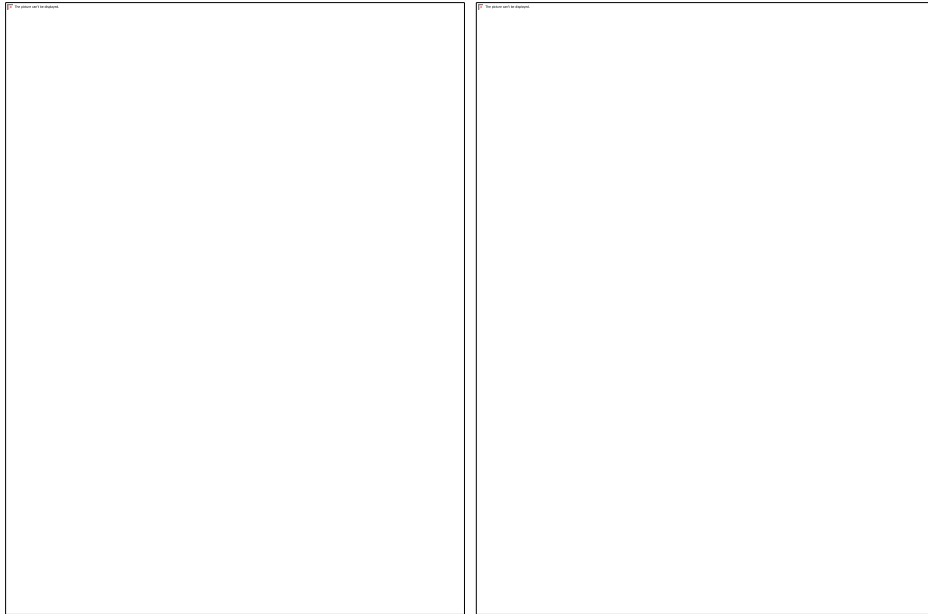
De 'getto' Neerbosch-Oost

- Nijmeegs stadsdeel met een kleine 10.000 inwoners;
- Gemiddeld inkomen ligt gemiddeld zo'n 6.000 euro lager dan het gemiddelde in de rest van de stad;
- Veel werkloosheid en criminaliteit;
- Slechte infrastructuur, ingeklemd tussen spoor en Maas-Waalkanaal;
- Staat in Nijmegen in de top 3 van minst leefbare wijken.

Het begint met een telefoontje....

- Een bewoonster belt met de redactie, klaagt over overlast: intimidaties, drugshandel, vandalisme. Is bang en vindt dat de gemeente niets doet.

Kunnen we hier iets mee?

- Eerste gesprek, op locatie. Eerste indrukken, hoe betrouwbaar is iemand?
- Terug op de redactie, terugkoppelen met collega's. Wat hebben we al geschreven over dit onderwerp, hoe bijzonder is dit?
- Nieuwsinsteek bepalen: waar gaan we op inzetten, wat wordt de verhaal?
- Op pad!

De wijk in

- Meer indrukken opdoen, zowel overdag als 's avonds. Belangrijk: eigen beeldvorming is relevant!
- In casu: zes dagdelen, drie middagen en drie avonden. Letterlijk én figuurlijk een verschil van dag en nacht;
- Praten met mensen. Sleutelfiguren (wijkagent, buurtcoach etc.) maar zeker ook met reguliere bewoners. In dit verhaal sprak ik met circa 50 bewoners in de wijk. Complicatie: veel mensen willen praten, maar niet met naam in de krant uit angst voor represailles (auto in de fik).

En schrijven maar!

Naar aanleiding van eigen indrukken en gesprekken met bewoners eerste opzet tikken. Grote lijn vasthouden:

- Veel armoede, drugsoverlast in avonduren. ‘Zombies op straat’;
- ‘Een wijk die aan haar lot wordt overgelaten’;
- Situatie wordt steeds slechter.

Niet alleen constateren, maar ook duiden

- Het is duidelijk dat de wijk kampt met een probleem. Maar hoe komt dat nu? En wat is daar aan te doen? Zoeken naar diepgang.
- Politie: nul op rekest;
- Politiek: delen de zorgen. Beleid passend toewijzen is debet;
- Woningcorporaties: idem, zitten vast aan wetgeving;
- Burgemeester: ik reageer niet, want alleen maar anonieme bronnen (lekker makkelijk).

De publicatie en nasleep

- Verhaal in de krant: veel reacties op social media. Lang niet allemaal positief:
 - 'De krant heeft altijd de pik op Neerbosch-Oost'
 - 'Knap staaltje sensatiejournalistiek'
 - 'Woon er al twintig jaar en nooit ergens last van gehad'
- Politiek stelt vragen in Kamer. Een-tweetje met kamerlid Erik Ronnes (CDA);
- Terugkoppelen naar bewoners: hoe ervaren zij het nu?
- Follow up: een half jaar later, is er iets veranderd?

de Gelderlander

zaterdag 7 oktober 2017

• Gesjoemel in Gelderse kroegen

Horeca knijpt personeel uit

STEFANUS/REUTERS/GETTY

Het is droogv geestel met de behandeling van horecapersoneel in Gelderland, zo blijkt uit onderzoek van deze krant. „Het lijkt op uitbating en misbruik van de werknemers”, zegt de FNV.

Daan Appels

Arnhem/Nijmegen

De Gelderlander sprak met de belangrijkste medewerkers van kroegen in Arnhem en Nijmegen en het beeld dat zij schetsen is minstens Vrijgans deze medewerkers wordt er gesjoemeld met hoesen. Kaverschillen aan het eind van de avond, zoveel positief als negatief, worden van de foetiers afgewikkeld. Daarnaast klagen de medewerkers over lange diensten zonder pauze.

Ook maken veel kroegen gebruik van onbetaalde standbydiensten. Daarbij wordt het personeel verplicht om naar het werk te komen, maar worden de mensen alleen ingezet als het druk is, alleen de gewerkte uren worden uitbetaald.

Uitvervoer, hoofdlocatie, arbeidsomstandigheden, laagland van de

Foot valt niet onder loon en een werkgever mag zich daar niet mee bemoeien

— Femke Laagland, RU

Radboud Universiteit verbaast zich over het getuigenis van de foetiers. „De wet is heel duidelijk. Het valt helemaal niet onder loon en een werkgever mag zich daar niet mee bemoeien. De verdeling van de loosten wordt door het personeel onderling geregeld. Dus iemand zette positieve kaverschillen van de foet af, haak, vind ik ongelooflijk.”

Ook het niet uitbetalen van standbydiensten is dubieus. Hiervan is het wettelijk, juist gesproken over, zegt Laagland. Toch is de kans aanwezig dat een rechter dit in arijd acht met goed werkgeverschap en de werknemer op grond daarvan alsnog een deel van zijn loon kan verdienen.

Khalid Oubaha, de grootste horeca-organisatie in Arnhem en Nijme-

gen, erkent dat de genoemde standbydiensten best aan „Dit neemt ik op in het contract. Als iemand dat niet wil of er niet tegen kan, dan moet diegene zien bij zijn solliciteren.”

De ondertruster erkent ook dat kaverschillen van de foet worden afgewikkeld. „Mijn kas moet al tijd kloppen. Een op de acht werknemers in de horeca streekt. Op jaarbasis verwijs 5 van bij mij op overbetalbare wijze.” Tot nu toe worden geleden werden ook positieve kaverschillen van de foetings afgewikkeld, maar daar is nu een einde aan gekomen.

Oubaha beweert goed voor zijn personeel te zorgen. Zo geeft hij ze een 'frankopas', waarmee ze soms gratis toegang krijgen bij feestjes en koninklijk rijen op drank en eten.

FNV: Horeca schikt van de verhalen en bekijkt wat voor concrete stappen ze kan zetten. Wat is Shiba, jurist van de horeca albond, roept werknemers op de zaak bij FNV aanhangig te maken, zelfs als ze geen lid zijn... ik heb veel meege-maakt in de horeca, maar bij de bar kan het slecht gelden. • Pagina 9

Stevensloop

De editie: 18 maart 2018

NIJMEGEN VAN START TOT FINISH

5km - 10km - Halve marathon

www.stevensloop.nl

& magazine

Yvon Jaspers

„Met een dikke vette nee is niks mis”

Winterefteling

Kijk snel in het magazine

dga/winterefteling

Nog even dit

Horeca knijpt personeel uit

Bar en boos

Het weer

Weeroverzicht lange termijn

Zie pagina 36

ZA 10° - 13°

ZO 10° - 14°

MA 7° - 15°

De Gelderlander maakt deel uit van **ADP** Nieuwsmedia

Jaargang 168

Bezorgservice: 088-0561560

Losse nummers: ma, 1/m vr. €2,20 za €3,20

8 171168 444421

Intro

- Voorpaginaverhaal over misstanden in de horeca in Gelderland:
 - Achterhouden fooi
 - Personeel dat wel naar de zaak moest komen, maar pas kreeg uitbetaald als het druk werd. Mensen die ik sprak waren 6 uur in de kroeg en gingen met 4,71 euro naar huis.
 - Kasverschillen (positief en negatief) die werden ingehouden op de fooi
 - Personeel dat kosten kapotte pinapparaten, champagneflessen en niet aangeslagen hotelkamers zag worden ingehouden op salaris
 - Meer dan twaalf uur werken met slechts een half uur pauze
- Dit mag niet in Nederland

Over artikel

- 38 bronnen, ook veel emailwisselingen tussen eigenaar en personeel
- Uiteindelijk duur: vier maanden
- Pas mijn tweede grotere onderzoeksverhaal
- Wel leuk: in veel horecatenten beleid op de schop

Het begin

- In eerste instantie alleen verhaal over kroegtycoon Khalid Oubaha:

- Ontstond in eigen kennissenkring
- Wat gebeurde er in zijn zaken? fooi ingehouden, kasverschillen van fooi, wel aanwezig zijn en niet (volledig) betaald krijgen
- Aan eerste twee bronnen gevraagd mij aan meer bronnen te helpen. Heel snel 12 mensen die wilden praten over één kroegtycoon.

Ik dacht mijn verhaal al af te hebben...

- Alle feiten en quotes in de blender
 - Ronkend verhaal
 - Af na 3 weekjes
-
- Tot ik ervaren collega vroeg mee te lezen

Eerst vervelend, daarna heel waardevol

- Vanwege hun kennis
- Betrokkenheid: Ze vinden het zelf vaak leuk als een jonge collega ze wat vraagt
- Ze bepalen hoe prominent jouw verhaal in de krant komt
- Tip: pitch je beste ideeën voor onderzoeksverhalen meteen bij persoon met invloed binnen medium.

Ga op zoek naar de achtergrond van een fenomeen

- Beste tip die ik kreeg van ervaren collega: Kijk breder
- Is een incident een maatschappelijk verschijnsel?
- Zo ja, veel meer nieuwswaarde
- Dus: Op zoek naar meer bronnen in andere horecazaken

Bronnen → Tips

Machtsmisbruik of ingehouden fooi, meld misstanden in de horeca

NIJMEGEN - *De Gelderlander* onderzoekt misstanden in de horeca (hotels, restaurants en cafés) in de regio. Daaruit blijkt dat er horecabazen zijn die van hun machtspositie gebruikmaken. Heb jij ook een vervelende ervaring? Meld je dan bij redactie@gelderlander.nl en help ons een zo compleet mogelijk beeld te vormen.

- Gebruik online kanalen van jouw medium om aan meer bronnen te komen. Veel reacties.
- Ik interviewde voor dit verhaal 38 mensen. Onnodig veel. Denk ook aan portemonnee.
- Vraag zo snel mogelijk zwart-op-wit bewijzen → checken beweringen, scheelt tijd

Van adrenalinekicks naar molensteen: houd vol!

- De eerste tijd ontdek je het meeste, gaat alles vanzelf
- Het laatste deel is zwaar. Bij momenten haat je het onderzoek. Juist dan doorzetten
- Neem desnoods paar dagen afstand
- Voorbeeld tegenvallers:
 - Vinden expert arbeidsrecht
 - vinden meer dan een bron per horecatent
 - soms irritant dat ervaren collega's je sturen.

Verhaal rond: hoor en wederhoor

- Ga naar een rustige plek, noteer alvast steekwoorden en vragen die je wilt stellen
- Besef hoe groot gevolgen zijn voor mensen waar je negatief over bericht → heb begrip voor boosheid
- Vermijd stemverheffing, controleer eigen emoties, laat je niet verleiden tot loslaten te veel info

Spitten in je achtertuin: gevaren, verantwoordelijkheden,

kansen

- Voordeel: Houd contact met bronnen, je kunt ze voor andere verhalen gebruiken.
- Nadeel: Anders dan landelijke media hebben regionale en lokale media de personen waar ze negatief over schrijven snel weer nodig. Ben direct, eerlijk en respectvol.
- Optie: nazorg

Financiële opbrengsten

- Onderzoeksjournalistiek tijdrovend en duur
- Als je begint: Investeren in jezelf
- Commitment van twee kanten → maak prijsafspraken
- Zelf nooit gedaan, maar kijk naar subsidies. Tip voor na deze training: even googlen!
- Enige zekerheid als onderzoeksjournalist: je wordt niet rijk
- Kick van voorpagina/goed artikel gezonde drug

Dank voor de aandacht!

- Vragen, opmerkingen, klachten?